

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Nina Hotvedt Sinding-Larsen,

Hørings svar - Varsling til fornærmede eller etterlatte når barn under 15 år har begått alvorlige lovbrudd

Fylkesmannen i Oslo og Viken viser til Barne- og familiedepartementets brev av 30.03.2020 med høringsnotat vedrørende innføring av varslingsregler i barnevernloven. Vår høringsuttalelse er utarbeidet av Sosial- og barnevernavdelingen ved barnevernseksjonen.

Om eventuell innføring av varslingsregler når barn under 15 år har begått alvorlige lovbrudd

Fylkesmannen i Oslo og Viken viser til departementets forslag om innføring om varslingsregler i barnevernloven, som skal gi fornærmede og etterlatte informasjon om enkeltbarn som bor på barneverninstitusjon.

Fylkesmannen støtter Riedl-utvalgets konklusjon med at det ikke bør innføres varslingsregler i barnevernloven.

Barna som vil berøres av en slik regel er en spesielt sårbar gruppe som er i behov av beskyttelse, omsorg og behandling. Vi deler utvalgets syn på at det er hensynet til barnet som skal være avgjørende i vurderingen av om en slik regel skal innføres. Vi har forståelse for at fornærmede og etterlatte kan ha behov for informasjon, men vil påpeke at dette behovet ikke kan vektes tyngre enn hensynet til barnets beste, herunder barnets rett til taushet og vern om personlig integritet.

Vi mener at dagens formålsbestemmelse ikke gir rom for å innføre varslingsregler som skissert. Etter vårt syn må det i så fall utarbeides en unntaksbestemmelse fra lovens formålsparagraf, som igjen vil bidra til å svekke formålsparagrafen. Fylkesmannen deler Riedl-utvalgets oppfatning om at barneverntjenestens formålsbestemmelse ikke vektlegger samfunnsvern i sin virksomhet, herunder at fornærmede og etterlatte skal få anledning til å få informasjon om barnet. Barnevernets oppgave er ikke å informere fornærmede eller etterlatte om hvordan barnet følges opp etter et alvorlig lovbrudd, men barnets behov for hjelp og barnets beste skal gis avgjørende vekt. Ved at staten har angitt 15 år som den kriminelle lavalder innebærer det et barnesyn hvor barnet skal vernes mot straff og de reaksjoner som medfølger. I stedet følger det at barnet har behov for særlig oppfølging og behandling med mål om rehabilitering og forebygging av ytterligere skjevutvikling.

Varslingsreglene som departementet skisserer anser vi er en uforholdsmessig stor inngripen i barnets rett til privatliv og personlige integritet ved at taushetsbelagte opplysninger viderefremmes. Vi mener at det er en fare for at en slik regel vil inneha et element av straff, ved for eksempel at etterlatte kan få beskjed dersom barnet er uteblitt fra institusjonen. Dette vil være et inngrep i barnets privatliv og svekke barnets rett til taushet vedrørende sitt forhold til barnevernet. Riedl-utvalget peker på at det kan føre til fare for økt stigmatisering og mulige barrierer for ønsket behandlingsresultat, noe vi vil gi vår tilslutning til. Departementet deler oppfatningen, men mener det ikke er spesielt personlig informasjon at barnevernet følger opp ungdommen etter at barnet har begått alvorlig kriminalitet. Dette følger i og for seg av straffeprosessloven, og er således offentlig kjent praksis. Hvis informasjonen begrenser seg til en henvisning til dette, ser vi ikke behovet for at nye regler skal innføres. Politiet vil med dagens regelverk ha anledning til å informere fornærmede/etterlatte om at de har overført saken til barneverntjenesten i tråd med straffeprosessloven. Slik forslaget er skissert vil det imidlertid innebære informasjon i langt større utstrekning enn dette.

Det argumenteres med at det i gitte situasjoner kan være til barnets beste å bli skånet for å påtreffe fornærmede/etterlatte. Dette kan for eksempel være i de situasjoner der barnet bør skånes for handlinger motivert av hevn. Vi mener at dagens nødrettshjemmel i stor utstrekning ivaretar dette behovet. At det kan være ubehagelig å møtes er imidlertid ikke omfattet, og vi har forståelse for at dette også i enkelte tilfeller kan være retraumatiserende for fornærmede. Trolig er det også svært krevende situasjoner for barnet som har begått lovbruddet og det kan argumenteres for at det i enkelttilfeller kan være ugunstig for barnets utvikling. Her mener vi at det kan være grunn til å se nærmere på samspillet mellom barnevernlovens § 6-7 tredje ledd og politiregisterlovens § 27 som har til formål å forebygge lovbrudd. Det kan synes hensiktsmessig å klargjøre dette forholdet i veileders form.

Videre vurderer Fylkesmannen reglene knyttet til å pålegge privatpersoner taushet, til å ikke gi tilstrekkelig vern om opplysningene som gis som følge av varslingsreglene. Vi ser at det kan være særlig problematisk å forvente at fornærmede, som kan være barn, vil kunne forstå og forvalte en slik taushetsplikt. Disse vil i noen tilfeller heller ikke være strafferettslig ansvarlige dersom de skulle bryte den pålagte taushetsplikten.

Dersom det likevel innføres varslingsregler

Departementet skisserer at dersom varslingsregler skal innføres, så skal vedtaksmyndigheten ligge til institusjonsleder. Fylkesmannen har drøftet om denne bør ligge til barneverntjenesten, med begrunnelse i at det er barneverntjenesten som har det overordnede ansvaret for plasseringen. Vi har vurdert at avgjørelsen om å informere fornærmede/etterlatte innebærer en så stor inngripen i barnets liv/integritet at barneverntjenesten i det minste bør være involvert. Vi ser også for oss at dette ville kunne medføre en del praktiske barrierer, eksempelvis barneverntjenestens begrensede åpningstid. Selv om barnevernvakten ivaretar akuttfunksjon utenom barneverntjenestens åpningstid, vil dette i så fall involvere en tredjepart der det vil være risiko for svikt i kommunikasjonsleddene. Vi har derfor landet på at dette ikke er formålstjenlig. Fylkesmannen vil derfor presisere at det synes hensiktsmessig at barneverntjenesten og institusjonen har som et fast punkt ved innskriving på institusjonen, at forventninger avklares og at det sjekkes ut at forståelsen av forvaltningen av varslingsreglene er samstemt. Vi er bekymret for at ulik forståelse her kan bidra til å skape utfordringer i samarbeidet mellom barneverntjenesten og institusjonen.

Viktigheten av å minimere risikoen for svikt

Ettersom varslingsreglene slik det er skissert i forslaget sjeldent vil komme til anvendelse, vil det være et område svært få institusjoner vil få mengdetrening i å håndtere. Slike områder utgjør ofte en risiko for svikt. Fylkesmannen vurderer derfor at eventuelle varslingsregler bør utformes så konkret at det minimerer faren for å gjøre feil, slik som for eksempel å gi for mye informasjon. Vi har forståelse for at

det vil være ønskelig for fornærmede/etterlatte å få informasjon om barnets utvikling, men vi ser samtidig at dette gir et for stort rom for skjønsmessige vurderinger der faren for å gi for mye informasjon vil være tilstede. Et annet element vil være at å få informasjon om barnets utvikling og behandlingsprogresjon vil i mange tilfeller lede til ytterligere spørsmål og behov for å nyansere informasjonsbildet. Dersom institusjonen gir denne informasjonen muntlig kan det være vanskelig å sette tilstrekkelige grenser for hvilken informasjon som gis ut. Det kan likevel være situasjoner der det kreves at opplysninger gis muntlig, som for eksempel ved rømming. Et annet moment ved rømming kan være at det vil være utfordrende å sikre barnets rett til medvirkning når institusjonen ikke oppnår kontakt med barnet som uteblir fra institusjonen. Det kan også være behov for å konkretisere hva som er rømming og når barnet uteblir for en kortere periode. Dersom det stilles krav til at uteblivelsen skal være av lengre periode, vil det ofte ligge utenfor institusjonens kontroll å vurdere hvor raskt det kan være sannsynlig at barnet kan påtreffes av fornærmede/etterlatte.

Dersom varslingsregler innføres vil Fylkesmannen anbefale at dette begrenses til oppholdssted, institusjonsoppholdets varighet og etter særskilt vurdering hjemreiser og lengre uteblivelser.

Oppsummert ser Fylkesmannen en hel rekke nye problemstillinger som kan oppstå dersom det konkluderes med at varslingsregler innføres, og vil således fraråde dette.

Med hilsen

Bente Rygg
Avdelingsdirektør
Sosial- og barnevernsavdelingen

Atle Grønstøl
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent